

درگیری مصر و ترکیه برای تصاحب قربانی به نام «غزه»

غزه در سال‌های اخیر و تحت تأثیر بحران‌های منطقه‌ای، صحنه رقابت قدرتهایی قرار گرفته که هر یک منافع را در آن می‌جویند. در این میان تنش میان مصر و ترکیه بر سر این باریکه هر روز عمیق‌تر می‌شود.

به گزارش آران نیوز: از سال 2003 میلادی تاکنون، همزمان با روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه و همچنین نخست وزیر رجب طیب اردوغان در ترکیه، تحولات بسیاری در این کشور به وقوع پیوست که این تحولات با رویدادهای منطقه‌ای ارتباطی مستقیم داشت. حمله به عراق در سال 2003 میلادی و براندازی حکومت صدام حسین، جنگ 33 روزه لبنان و اسرائیل در سال 2006 میلادی، نبرد اسرائیل و حماس در غزه در سال 2008 میلادی، بحران سوریه، انقلاب مصر و سقوط رژیم حسنی مبارک و جنگ داخلی لیبی و سقوط رژیم معمر قذافی در سال 2011، انقلاب یمن در سال 2012 میلادی و ظهور جریان افراطی داعش به صورت منسجم در سال 2014 میلادی، همه و همه رویدادهایی بودند که رجب طیب اردوغان در تعیین مسیر سیاست خارجی خود با آنها مواجه بود.

یکی از بحران‌هایی که ترکیه در سال‌های اخیر تلاش کرد تا نقشی فعال در آن ایفا کند، موضوع فلسطین بود. ترکیه‌ی اردوغان تلاش داشت تا نقش رهبری گروه‌های فلسطینی را تصاحب کرده و آنان را به زیر چتر خود بیاورد. شرایط و خاستگاه اخوانی جنبش حماس به عنوان پرتطرفدارترین حزب در این کشور نیز ترکیه را در رسیدن به اهدافش یاری می‌کرد. اگرچه سران حماس همواره ارتباط خاص خود با این کشور را تکذیب کرده‌اند.

موسی ابومرزوق، معاون دفتر سیاسی جنبش حماس اظهار می‌دارد: آنچه در خصوص موافقت حماس با تحت کنترل در آمدن غزه توسط ترکیه و یا بلند پروازی‌های آن در نوار غزه مطرح شده است تنها خیال پردازی‌های گروهی است که خود آن را مطرح می‌کنند و آن را تایید کرده و بواسطه آن حکم می‌دهند.

وی در صفحه توئیتر خود تصریح می‌کند: حماس غیر قابل کنترل شدن است و تمامی طرح‌ها برای تحت اختیار درآوردن آن به شکست منجر شده است.

ابومرزوق تاکید می‌کند: ترکیه تحت هیچ شرایطی قصد کنترل غزه را نداشته و هرکس که بگوید حماس بواسطه ترکیه و قطر برای آرام کردن اوضاع تلاش کرده است بدانند که ترکیه و قطر بسیار دیر از اقدامات حماس و مذاکرات آن باخبر می‌شوند. مصر یکی دیگر از کشورهای منطقه است که همواره از گذشته در مسأله فلسطین نقشی فعال ایفا نموده است؛ اما با آغاز تحولات در سال 2011 و پیامدهای داخلی آن، حضور این کشور در منطقه و مسائل مرتبط با آن کمرنگ شده است. در این میان اما کشورهای دیگر با حضور خود تلاش نموده‌اند در زمان فوق نقش فعال‌تری را ایفا نمایند، تا جایی که به عنوان نمونه کشوری ذره‌ای مانند قطر به واسطه‌ی منابع مالی به ایفای نقش پرداخته و با ائتلاف با ترکیه سعی نماید روند تحولات در موضوع فلسطین را به سمت منافع خود سوق دهد.

امروز اما دولت السیسی در این خصوص تحت فشار است چراکه از نزدیکی جریان‌های اخوانی حاکم بر ترکیه به حماس واهمه داشته به همین جهت از ابتدای قدرت‌گیری تلاش نموده است تا با رویکرد مشت آهنین در قبال حماس و نوار غزه با دلایل گوناگون مانع این کار شود؛ چنان که این سیاست منجر به تنش در روابط میان طرفین شد. به عنوان نمونه یکی از دلایل مطرح، ادعاهای طرف مصری مبنی بر دخالت حماس در تحولات این کشور و همچنین همکاری با گروه‌های سلفی- تکفیری در صحرای سینا بود. این تنش به سطحی رسید که «دادگاه رسیدگی به پرونده‌های فوری» در قاهره، گردان‌های قسام و سپس حماس را سازمانی تروریستی معرفی نمود و پیرو آن سخن از احتمال حمله به نوار غزه به میان آمد که در نهایت ارتش مصر در فوریه 2015 دو پایگاه نظامی حماس را مورد هدف قرار داد.

در همین راستا به جهت فشار بیشتر سرلشکر «نصر سالم» از مسئولان اسبق دستگاه اطلاعات هوایی مصر اعلام کرد: «دولت ۹۹ درصد تونل‌های غزه را تخریب کرده است.» وی تأکید نمود که نیروهای مسلح مصر به محض کشف یک تونل در غزه سریعاً اقدام به تخریب آن می‌کنند و تاکنون ۹۹ درصد تونل‌ها نیز تخریب شده‌اند. این همه در شرایطی که دولت السیسی گذرگاه رفح را به مدت طولانی مسدود کرده است.

در جهت عکس کشور مصر، ترکیه کشوری است که پس از تحولات جهان عرب با افزایش حمایت از جریان‌های اخوانی تلاش داشته سیاست‌های نوع‌ثمنی‌گرایانه‌ی خود را عمق و جهت بخشد؛ بنابراین سعی نموده با بازی میان جریان‌های منطقه‌ای، دوری و نزدیکی‌های متناقض و پی‌درپی اهداف خود را پیگیری نماید. به عنوان نمونه در عین نزدیک شدن به حماس در پی ترمیم رابطه با رژیم صهیونیستی است و یا در مورد دیگر با اطلاع از حمایت‌های رژیم سعودی از حکومت السیسی که اخوان المسلمین (محمد مرسى) را سرنگون کرد، به دنبال افزایش رابطه با کشور عربستان سعودی و قرار گرفتن در آن محور است.

لذا ترکیه می‌کوشد که با بالا بردن سطح روابط سیاسی، اقتصادی و امنیتی، خود را به عنوان میانجی بحران‌ها و اختلافات منطقه‌ای تثبیت نماید، تا بتواند روحیه‌ی ملت عرب را تحت تأثیر خود قرار دهد و با محبوبیت و مشروعیت‌سازی به یک کنشگر مهم منطقه در میان اعراب خصوصاً در مسئله‌ی فلسطین تبدیل شود. هرچند که آنچه تاکنون به وقوع پیوسته، بیشتر از آنکه سازنده باشد، نقش مخرب آنکارا بوده است. در واقع ترکیه در این مدت تلاش نموده تا آرمان‌های جاه‌طلبانه حزب عدالت و توسعه را با واقعیت انطباق دهد.

این روش‌ها نگرانی مصر را در پی داشته است. روزنامه صهیونیستی هاآرتص به نقل از برخی مسئولان صهیونیست نوشت که مصر از رژیم صهیونیستی توضیحاتی درباره روند مذاکرات این رژیم با ترکیه جهت دستیابی به توافق آشتی خواسته و مخالفت خود با هر گونه امتیازدهی به ترکیه در نوار غزه را اعلام کرده است.

بر اساس این گزارش، مسئولان وزارت خارجه مصر با «حاییم کورین» سفیر اسرائیل در قاهره دیدار کرده و صحت این گزارشات را جویا شده اند. و گذشته از آن کاردار موقت سفارت مصر در تل آویو نیز نامه های مشابهی به وزارت خارجه رژیم صهیونیستی ارسال کرده است.

یک مسئول رژیم صهیونیستی در این باره گفت که بحران بین ترکیه و مصر یکی از عواملی است که تحقق آشتی بین اسرائیل و ترکیه را دشوار می سازد.

وی افزود که بنیامین نتانیاهو نخست وزیر رژیم صهیونیستی ابراز نگرانی کرده است که هر گونه امتیازدهی به ترکیه در غزه برای بهبود روابط دوجانبه، به ضرر روابط استراتژیک این رژیم با مصر خواهد بود.

به گفته این مسئول اسرائیلی، مقامات صهیونیست سعی کرده اند تا بین ترکیه و مصر میانجی گری کرده و تنش بوجود آمده میان این دو کشور و نیز مخالفت قاهره با ایفای نقش ترکیه در غزه را کاهش دهند اما تا کنون نتیجه ای حاصل نکرده اند.

در همین راستا ایمانویل ناشون سخنگوی وزارت خارجه رژیم صهیونیستی تاکید کرد که مصر توضیحاتی از اسرائیل درباره پیشرفت در مذاکرات با ترکیه درخواست کرده است.

مصر که خود دچار چالش‌های داخلی است، نمی‌تواند بپذیرد ترکیه به عمق راهبردی این کشور نفوذ نموده و نقش این کشور در رابطه با مسائل مربوط به اعراب و رژیم صهیونیستی را به واسطه مشکلاتی که مصر با آن روبروست، تحت‌الشعاع قرار داده است.

در واقع السیسی امروز از آن ترس دارد که نزدیکی راهبردی ترکیه با رژیم صهیونیستی با توجه به حضور بیش از پیش این کشور در غزه و نزدیکی با حماس، بر ابتکار عمل وی که قصد دارد به عنوان ابزاری برای موقعیت بخشیدن به جایگاه خود و تثبیت آن و در پی آن احیای نقش رهبری مصر در این خصوص (مسئله فلسطین) تأثیر بگذارد و شکست سنگینی را برای وی رقم بزند. بنابراین در این مورد تلاش می‌نماید که هر کاری را که در توانش باشد به جهت پیشبرد این هدف انجام دهد و نقش واسطه‌ی تاریخی اعراب و رژیم صهیونیستی را احیاء نماید.